N 2.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 6. Stycznia V. S. ROKU 1806.

ROSSYA

S. PETERSBURG VS. 26 grudnia. Od armii GM. Lewis został Szefem Jarosławskiego półku muszkietyerów na mieyscu GL. Maltitz. Permskiego półku muszkietyerów Podporucznik Jasliński, leibkiryssyerów J. J. M. Junker Dziczkaniec dystyngwuiący się w bitwach przeciw nieprzyiacielowi, rangę wyższą otrzymali; drugi został Adjutantem G. infanteryi Kutuzowa.

Za naywyższym rozkazem, Minister sprawiedliwości X. Łopuchin donosi: Polskiey służby Półkownikowi Woynie proszącemu o znaglenie Półkownika Ciechanowskiego do oddania iemu 8 t. cz. zł. niby wydartych przez Kozaków u dłużnika iego Kobryńskiego kupca Żyda Leyby Hirszowicza: sprawiedliwości szukać powinien porządkiem prawnym, gdyż Ciechanowski zaprzecza twierdzeniu iego.

Rolnikowi Leśnikowi proszącemu o pozwolenie do warzenia soli w Mińskiey Gubernii, i o zasłonę od ucisku, iakiego doznaie ze strony Plenipotenta Graffa Orłow Denisowa: prożba nie przyięta; gdyż proiekt ten dawniey od niego podawany pokazał się zawodnym, i został odrzucony. Obowiązki poddanego pełnić powinien, gdyż uznany iest za należącego do Graffa Orłow Denisowa.

Połockiemu mieszczaninowi Judowiczowi proszącemu o rozkaz, ażeby Major Czeliszczew sprawę z nim kończył w sądzie kompromisarskim; nikt do tego przymuszony być nie może, potrzebne iest obu stron zezwolenie.

Połockiego Bazylianów klasztoru X. Jarmołowiczowi, zatrudniaiącemu J. J. M. nie regularném doniesieniem: powinien wstrzymać się od tego na czas przyszły, bo inaczey nie uydzie kary prawem przepisaney.

Witebskiemu Archimandrycie Adamowi Suraż Frąckiewiczowi skarżącemu się na różne krzywdy iemu poczynione przez Kommisarzów zesłanych dla weyrzenia, iak on rządził maiątkiem klasztornym: niech o to czyni w Rzymsko Katolickiém Collegium duchowném, do którego iest iuż odesłana inkwizycya przez kommisarzów wyprowadzona.

BRYTANNIA W.

LONDYN 24 grudnia. Nieprzyiaciel zwycięzony niedawno w Trafalgar, czynić iednak odważył się, acz słabe usiłowania, żeby stratę poniesioną iakimkolwiek sposobem nadgrodził sobie. Jest znowu na Oceanie flotta Francuzka; wątpić o tém nie możemy; lecz iaka zgadnąć trudno. Adm. Collingwood wysłał z Gibraltaru do Anglii flottę kupiecką; płynęły razem statki przewozowe, na których żołnierz Angielski w znaczney liczbie powracał do oyczyzny. Wszystkie znayduiące się pod 8 grad. dług. 47 szerok. półn. spotkały nieprzyiaciela, i zabrane zostały. Wódz Francuzki nie chcąc okrętów swoich zbyt obciążać ludem obcym, po kilku d. uwolnił wszystkie, pod iakiemi warunkami niewiadomo.

O potędze nieprzyiacioł rozmaite są powieści. Jedni utrzymuią, że to była niewidzialna ieszcze eskadra Kap. Lallemant, zmocniona niedawno okrętem Orient od 80 arm. z portu tegoż imienia wysłanym, i 3 fregatami, tak że dziś Francuzi liczą przy Portugalskich brzegach 7 okrętów lin. 4 fregaty. Zdaniem drugich, Adm. Gantheaume korzystaiąc z ostatniey burzy, która flottę Angielską oddaliła od Brestu, wysłał, czyliteż sam z portu tego wyprowadził 20 okrętów lin. Naostatek ieden z Kapitanów Angielskich, który był w ręku Francuzów, powiada, że spotkawszy okrętów lin. 7 i 4 fregaty, słyszał od kommenderuiącego, że te przed 3 d. odłączone od flotty Brestenskiey, zabrały nam okręt lin. od 64 arm. fregatę zaś uganiały daremnie przez czas długi która rzuciwszy w morze działa, swoie uciekła. Cała zaś flotta idzie do Teneriffy, gdzie zmocniona eskadrą Rochefortską pośpieszy do Indyi zachodn. Rząd nasz nie maiąc pewney wiadomości względem obrótów i zamysłów nieprzyiacielskich, nie wydał ieszcze żadnych rozkazów. Mamy zawsze w portach gotowość wszelką, gdy potrzeba wyciągać będzie wysłania flott licznych na ocalenie zamorskich osad.

Adm. Cornwallis d. 12 oddalił się od Brestu; korzystał niemieszkaiąc z tego przypadku nieprzyiaciel, i zaraz nazaiutrz wyszedł pod żagle. Wodz nasz ma wkrótce podziękować za kommendę flotty kanałową zwaney; ten urząd przynosi rocznego zysku 30 t. FS. Okręta Francuzkie widzieli Anglicy osadzone licznym żołnierzem lądowym. Admiralicya o tém przestrzegła Cornwallisa, który mieć powinien eskadrę do żeglugi przygotowaną, iak tylko odkryią się nieprzyiacielskie zamysły. Podobnym sposobem dano wiadomość o wszystkiém Adm. Collingwood, ażeby zachował ostrożność przyzwoitą. Lecz powszechne iest rozumienie, iż Francuzi na morzach Europeyskich nie długo zabawią, nic tu nie mogąc dokazywać, dla obecności przewyższaiącey potęgi Anglików. Zapewne więc idą do Indyi wschodniey lub zachodn. ażeby dali posiłek Adm. Linois, albotez na wzór znajomego Mississy, naieżdżali cukrowe wyspy, i cokolwiek okrętów kupieckich nam wydarli.

Sidney Smith wychodzi pod żagle do Gibraltaru. Adm. Northesk który tak dzielnie pomagał do zwycięztwa Nelsonowi, choruie, i dla słabości zdrowia uwolniony od służby, obrał wiek pędzić spokoyny. Mieysce tego rycerza przy flotcie zamykaiącey Cadix zastąpi Sidney. Następcą Cornwallisa ma być Gardner. Strachan z oddzielną eskadrą krążyć będzie w odnodze Biskayskiey; Stirling pod Rochefort. Sąd Caldera iuż zaczęty; prezyduie na nim Adm. Montague; ma przy sobie Wice Adm. Halloway i Rowley, 3. Kontr Admirałów, 7 Kapitanów okrętami kommenderuiących. Zebrane dotąd świadectwa od widzów zgadzaią się w tém iednomyślnie, iż zwycięzca nie mógł bitwy ponowić pod Ferrolem d. 2. Rossyiski Adm. Sieniawin oddalaiąc się niedawno do morza środziemn. z Portsmouth, zostawił w tym porcie kilku Officyerów eskadry swoiey, ażeby się przypatrywali u nas budowli okrętowey.

Kilka okrętów kompanii wysłanych w lipcu z Bombay i Calcutta, stanowszy niedawno pomyślnie u brzegu oyczystego, przyniosły wiadomość, że chociaż na całym lądzie Jndyiskim nie było woyny, iednak Anglicy wszelką gotowość mieli do wyiścia w pole za pierwszém hasłem. Wódz naywyzszy G. Lake doczekać się nie mogąc wielkorządcy Margrabiego Cornwallis, rozwinoł oboz nad rzeką Chambhul, o 40 mil od Agry. Scindiach liczne woysko zgromadził, nie oświadczaiąc ieszcze, z kim trzymać zechce. Holcar z drugiemi naczelnikami narodu Marattów częste zchadzki miewa, naradzaiąc się pilnie, iakim naybardziey sposobem szkodzić mogą Angielskim dzierżawom; kroki iednak nieprzyiazne nie były zaczęte.

Ledwie zgromadziły się statki przewozowe, na których woysko do Niemiec posyłano, ledwie naprawione cokolwiek zostały, gdy Admiralicya wszystkim rozkazała powtóre wynisć pod żagle. Jakoż zawczora wyszły pomyślnie, pod zasłoną woiennych okrętów, Leopard i Regulus od 50. i 44. arm. Ledwie oddaliła się flotta od brzegu, powstała nawałność, i wszystkie statki rozrzuciła. Niektóre, iak słychać, utonęły, rozbiły się drugie; kilka pod Calais i Boulogne zaniesionych zabrali Francuzi. Jeden będąc iuż u nieprzyiacielskiego brzegu, i ognia z lądowych batteryi wy-

trzymać nie mogąc, bat swóy wysyła; o poddaniu się donosząc. Tymczasem odmienił się wiatr, i pozwolił Anglikom oddalić się na głębinę; bat został w nieprzyiacielskiey mocy.

Admiralicya nie chcąc w porze zimowey narażać flott całych na niebezpieczeństwo, trzymaiąc iednak zamknięte porty Francuzkie, postanowiła nieodmiennie, żeby w Porcie Falmouth stało zawsze okrętów lin. 16. gotowych wynisć pod żagle za danêm hasłem. Inne eskadry mniey liczne, do zmocnienia pierwszey przeznaczone, w równey gotowości znaydować się powinny w Plymouth i Torbay. Od tych 3. portów do Ouessant rozstawione będą liczne fregaty, i korwety, dla utrzymania ciągłey kommunikacyi z głównemi flottami. Gdy więc nieprzyiaciel z Brestu wyruszy, Admirałowie o têm ostrzeżeni póydą w pogoń. Lecz nie spodziewaią się Anglicy, ażeby dotąd zbyt ostrożny Gantheaume dał im kiedy porę do walczenia; i przeto nie wierzą, że iuż wyszedł, przypisuiąc powieść rozrzuconą o flottach niedawno widzianych na Oceanie, obrótom Kap. Lallemant.

O bitwie stoczoney w Morawii pod Austerlitz wszystkie pisma nasze donoszą statecznie, zasadzaiąc się na rapportach przysłanych od posła Paget z Ołomuńca i wielu innych, że kilka d. trwała, i nakoniec zwycięztwo przychyliło się zupełnie do zprzymierzeńców narodu naszego. Tych usiłowania chcąc wesprzeć naydzielniey, rząd Angielski woyska wybrane posyła do Niemiec, gotuiąc na wiosnę posiłki większe. Nie sama tylko potrzeba bronienia oswobodzonego iuż Hannoweru do tego przywiodła, zamyślamy o ważnieyszey wyprawie, którą z czasem pozna nieprzyiaciel. O X. d' Yorck mówić zaczynaią, że iuż nie poiedzie do kraiów lądowych; a kommendę naywyższą woysk Angielskich w Niemczech zatrzyma Lord Catchart.

Wiadomo, że zmarły Nelson po zwycięztwie w Abukir odniesionêm powróciwszy do Włoch, miał sposobność oddania znakomitey nieraz posługi Królowi 2. Sycylii, zasłaniaiąc państwa iego od Francuzkich naiazdów, i odprowadzaiąc Monarchę z Palermu do Neapolu. Wdzięczny rycerzowi Ferdynand 4. nadał iemu i następcom prawêm dziedzicznêm bogate Xięstwo Bronti w Sycylii, które teraz bratu się dostało. Składka w samey stolicy naszey zebrana dla ranionych maytków pod Trafalgar, wdów i sierot poległych, dziś wynosi 80. t. FS. Większe bez porównania summy przyidą z innych miast i prowincyi. Podczas uroczystego pogrzebu zwycięzcy, w kościele S. Pawła zawieszone być maią na różnych mieyscach wszystkie flagi zdięte z okrętów zabranych Francuzom i Hiszpanom w ostatniey bitwie. Miał wiele Nelson bardzo kosztownych podarków, które od r. 1798. odbierał od Monarchów Europeyskich; wszystkie testamentem ieszcze r. 1803. napisanym, odkazał bratu, 2. siostrom, Bolton i Marcham. Zonie swoiey zostawił rocznego dochodu t. FS. Okręt Victory ciało Admirała przeniosł do Chatham, z kąd na lekkim statku ma być sprowadzone do naszey stolicy. Na pogrzebie obecny będzie Następca tronu ze wszystkiemi kawalerami złotey podwiązki.

Amerykański Kap. Crooker żegluiąc po morzu spokoynêm, odkrył niedawno wyspę dotąd nieznaiomą; leży pod 5 grad. szerok. połudn, a 162 długości; długa iest mil. 13, bardzo górzysta; ledwie iednak o mil 15 widzianą być może; dano iey imie Strong, na uczczenie Gubernatora prowincyi Amerykańskiey Massachusset.

Papiery nasze nie zmieniły się dotąd bynaymniey; owszem procentem 1 w górę poszły.

Z Jamaiki wiadomość przyszła, że na wyspie Francuzkiey Cayenne, Murzyni bunt podniosłszy, opanowali stolicę osady, Gubernatora zaś Victor Hughes w więzieniu osadzili.

Adm. Radstock i drudzy Officyerowie flotni własnym kosztem drukować kazali 50 t. exemplarzów księgi, zawieraiącey opisanie bitew, które Anglicy na morzu wygrali pod czas woien ostatnich; książki będą darem rozdane na flottach i w portach. Na pogrzebie Nelsona znaydować się powinni wszyscy Adm. i Officyerowie służby morskiey obecni w stolicy. Kościoł S. Pawła tak iest urządzony, że 3 t. osob wygodnie w nim zmieścić się może. O processie Adm. Calder żadnych doniesień drukować rząd nie pozwala, dopóki nie będzie skończony. Od flotty wysłaney do Niemiec smutne wiadomości przychodzą; w pierwszey wyprawie nie licząc utonionych ludzi straciła 500 koni.

Lekarz Francuzki Desgenettes z towarzyszami swemi w Gibraltarze byli. Przebiegłszy pilnie miasta i okolice Hiszpańskie w których panowała żółta gorączka, zdaią się być przekonani o tey prawdzie wszyscy, że pomienioney choroby nasiona w Europie iuż są wygubione, i lękać się napotém nie maią narody, ieśli tylko rząd użyie środków przyzwoitych, w przyimowaniu do portów osob i okrętów przychodzących z Indyi zachodn. gdzie zaraza początek biorąc nie ustaie podziśdzień. Hiszpani z obozu S. Rocha nie ustąpili bynaymniey; owszem zdaie się, iż całą zimę przepędzić pod zamiotami zamyślaią.

W Surinam osadzie Batawskiey, którąśmy podbili, bunt wybuchnoł. Murzyni zbroyni w Orangebo na straży postawieni, naprzód 9 września zamordowali Officyerów swoich, i innych Europeyczyków; ztąd przeszedłszy do Wolfskamp, i dokonawszy podobną sprawę, zabrali niewolników czarnych, i do Orangebo powrócili. Uwiadomiony Gubernator zwołał siłę zbroyną całey osady, mieszkańców ostrzegł o niebezpieczeństwie. Tymczasem ieszcze w kilku mieyscach wyrznięto białych. Naostatek opasani zewsząd Murzyni o kapitulacyą prosili; poddała się znaczna liczba pod warunkiem odpuszczenia winy, i życia swobodnego; drudzy nie ufaiąc słowu zwycięzców, uciekli do sąsiedzkich okolic, zkąd ich wydali Anglikom Indyanie, za wyznaczoną nadgrodę.

Umarł niedawno bogaty nasz obywatel Borkey. Miał wielkie w psach upodobanie, i zawsze kilku chował z wymyślnemi wygodami. Gdy przekładali przyiaciele, iż summy znaczne lepiey łożone być mogły na poratowanie ubogich: ludzie, odpowiadał, życie mi wydrzeć chcieli, pies zachował. Co mu się zdarzyło podczas podróży Włoskiey. Psa wiernego 4 potomków w dalekiêm pokoleniu miał przy sobie umieraiąc, i odbierał od nich ostatnie dowody przywiązania. Na utrzymanie każdego zapisał po 25 FS. rocznego dochodu, wyrażaiąc w testamencie, iakie im wygody czynić trzeba; i obowiązał następcę, ażeby z tey summy nic dla siebie nie zatrzymywał.

FRANCYA.

PARYZ 23 grudnia. Rapporta z Boulogne przysłane donoszą, że drugi raz wysłaną z Anglii do Niemiec flottę rozrzuciła nawałność. Wiele statków napędzonych wiatrem do brzegu Francuzkiego utonęło; ratowaliśmy niektóre pomyślnie. Z ostatnich liczby 1 miał 4 Officyerów, ludzi 141; 2 16 arm. Officyerów 13, ludzi 366; 3 12 arm. 40 ludzi, koni 34; rozbitych wielka iest liczba; brzegi od Boulogne do Calais trupem i ułomkami statków okryte. Powiadaią ieńce, że ich ogółem było 80, na których posyłano 12 t. wybranego żołnierza. Niektóre statki utonęły przy Flandryiskim brzegu.

Wczora na uroczystêm nabożeństwie znaydował się Elektor W. Józef Buonaparte. Wchodzącego do świątyni witał u drzwi Kardynał Arcy B. Legat Caprara Te Deum śpiewał; woyska paradowały; wieczorem illuminacya całego miasta, otwarte teatra, bale, koncerta. D. poprzedzaiącego Senat uroczystym obrządkiem odbierał chorągwie onemu darowane, które Austryacy w Ulm przed Napoleonem złożyli. Słychać, że to zgromadzenie postanowiło, Monarchę wkrótce powracaiącego z tryumfem przyiąć w stolicy naszey. Czas pokaże, iak prawdziwa iest pogłoska, o nastąpić maiącey wkrótce wyprawie nowey, iak tylko będzie zakończona w kraiach Niemieckich kampania.

Anglików ratowanych z utonienia w Calais, Boulogne, Gravelines do Valenciennes odesłano. Lekarze Desgenettes i Dumeril dokonawszy czynić uwagi o gorączce żółtey w Hiszpanii, do nas powrócili. Z Madri. tu przyszła wiadomość, że Karol 4, ustąpić kazał z stolicy swoiey Posłowi Króla 2. Sycylii. U nas nikt nie wątpi, że Ferdynand 4. woyska swoie połączył z nieprzyiaciołmi Francyi. Na załogę w Neapolu mieście przyioł 1800. Anglików. Dalsze zamysły i postępki zprzymierzeńców niewiadome, słychać iż ciągną do Włoch północ. Angielskie woyska ludu wiele straciły przez chorobę zaraźliwą, lądując w Neapolu miały chorych 3. t. To pewna, że Neapolitańskie statki w porcie Genueńskim niedawno zatrzymane, rząd uwolnić rozkazał. W pismach naszych znayduiemy dziś liczne uwagi nad nieprzyzwoitością, ażeby udzielna i niepodległa Rzeszy Niemieckiey szlachta, dzierżawy miała wśród kraiów Elektora Badeńskiego i Bawarskie-

go. O przyszłém wyniesieniu ostatniego iuż dawno biegaią odgłosy; dziś zaczęto mówić, że Wurtembergski mieć będzie przyznany sobie tytuł Króla Szwabii. Policya nasza ieszcze tu znalazła człowieka, który bankocetle Wiedeńskie fałszował. Nie tayno nikomu, że wielka sprawa, do którey wielu temu podobnych fałszerów powołano, przed kilko laty zaczęta w Strasburgu, dotąd ukończona nie iest. W Nantes woyskowy trybunał na śmierć skazał 5. osob przekonanych, że w departamentach zachodnich rozruchy domowe wszczynać chcieli.

Uwolnienie statków Neapolitańskich stało się za rozkazem Arcy Podskarbiego Lebrun. Po konfiskacie, kommendanci onych podali prożbę o wsparcie. Przyrzekł im ludzką względność Lebrun; i nazaiutrz przywołanym oświadczył; prosiliście o pomoc, macie wolność. Napoleon wam daruie z ładunkiem okręta. Powiedzcie powróciwszy do oyczyzny, żeśmy handluiących przyiaciele. Złamanie przymierza skutki miewa nieszczęśliwe; lecz niewinnych oszczędzać chcemy.

Marsz. Kellerman stałym umysłem przyiął wiadomość smutną. Cwiczącemu blizko Strasburga narodowe gwardye, gdy doniesiono, że syn iego dywizyiny G. w bitwie pod Austerlitz kartaczem ciężko postrzelony został: Syn móy raniony iest powiedział niezmieszany bynaymniey do przytomnych; lecz to mu się zdarzyło w d. pamiętnym; i do zabawy rycerskiey powrócił niemieszkaiąc.

W departamentach granicznych kazano czynić przygotowanie do przyięcia 12. t. ieńców poymanych na kampanii Austryackiey przed ostatnią rozprawą, którzy na początku m. stycznia przybyć maią do granic. Z Alsacyi i kraiów okolicznych woyska pośpieszaią nie tylko do Nimegi i Juliers, ale nawet do Moguncyi, gdzie nowe obozy rozwinąć kazano, do których przyłączyć się powinien Marsz. Augereau przed końcem ter. m. Nie wątpiemy, że ten pomagać będzie armii Connetabla w odzyskaniu straconego Hannoweru. Fortyfikacye przedmostowe w Huningue, Brisach, Kehl, Cassel, Ehrenbreitstein pilnie naprawić kazano; robota idzie do końca. U nas rozumieią niektórzy, że przy nowym traktacie Rzesza wszystkie ustąpi Francuzom. Miasto Bruxelles wystawiło liczną gwardyą honorową z wybraney młodzieży w mieście, i Connetablowi odesłało do Nimegi. Ten znaydował się w Cliwii oglądać maiąc woyska od wyższegoRenu przybyłe,gdy goniec przybiegł z doniesieniem o bitwie w Austerlitz stoczoney. Zwołać kazał natychmiast żołnierza, i wiadomość odebraną ogłosił.

W Metz magazyn prochowy na powietrze wyleciał. W stolicy naszey ma być postawiony monument podaiący poźnieyszym następcom pamiątkę ter. kampanii Niemieckiey. Z Rzymu wiadomość przyszła że Wodzowie armii zprzymierzoney z Neapolu postępuiący do Włoch północn. z Oycem S. umowę zrobili, przyrzekaiąc nie iść przez stolicę iego. Nietylko nieprzyiaciele w Neapolu i Otranto wysadzeni na ląd nie powrócili do swoich okrętów, owszem otrzymali znaczny posiłek z Malty i Corfou. Na ich spotkanie Francuzi i Włosi ruszyli 3. kolumnami. Czekamy ztamtąd wkrótce ważnieyszych doniesień. Massena niespodzianém przyiściem z Tirolu do prowincyi Weneckiey X. de Rohan wstrzymany w pośpiechu, nie ścigał daley Arcy X. Karola; dotąd miał kwaterę w Goricyi, i gotował się do walki z nowym nieprzyiacielem. W Genui obrządkiem uroczystym obchodzono doroczną pamiątkę uwolnienia tego miasta, od długiego przez Austryaków oblężenia w r. 1748. Dotąd u nich wielkie iest imie Marsz. Richelieu, który hetmanił Ligurom i Francuzom.

Blanchard donosi z Bordeaux, że po 20letniey pracy i doświadczeniach, znalazł nieomylnie sposob kierowania według woli ballonem na powietrzu; co ma okazać w 60 podróży, którą odprawi wkrótce z pomienionego miasta. Pisze razem, iż odkrył nowy hydrogene. Stanowszy, przydaie, u celu chęci moich, nie mam iuż czego pragnąć na ziemi.

Lucas Kapitan okrętu Redoutable od 80 arm. wziętego pod Trafalgar, pisał do rządu. Gdym postrzegł, powiada, iż Victory i Temeraire od 100 arm. attakować idą Adm. Villeneuve, postanowiłem raczey zginąć, niż opuścić wodza; zbliżam się więc, tak iż przód okrętu moiego stykał się prawie z tyłem Bucentaura. Victory chcąc tu koniecznie linią złamać, zahaczył mnie od statek. Rozkazuię Francuzom przeyść na Angielski. Lecą Officyerowie i lud cały, rzucamy 200 granatów. Sam Nelson wstępu nam bronił walecznie; lecz w kwadransie zgasiliśmy ogień przeciwników; pomosty trupem okryto, Nelson z ręczney broni zabity. Odważny Yon z 4 maytkami dostali się na okręt Victory, chociaż od naszego był wyższy; następowało innych wielu. W tey chwili przybiega Temeraire, i daie ognia do nas z drugiey strony; inny okręt to samo z tyłu czyni. Straciwszy 300 zabitych, 226 ranionych, widząc Redoutable tonący, którego wszystkie maszty iuż upadły na statki Angielskie, walczyć bez ludzi nie mogąc, spuściłem flagę. Okręt poddany wkrótce zatonoł; nieprzyiaciele ratowali z niego ludzi 169. licząc ranionych 70.

AUSTRYA.

OŁOMUNIEC 28 grudnia. Dziś odbieramy pożądaną wiadomość, że d. wczorayszego pokóy został podpisany między Austryą i Francyą; warunki nie ogłoszone. Słychać, iż twierdzy naszey załoga składać się będzie przez połowę z żołnierzy krajowych i nieprzyiacielskich, dopóki Napoleon woysku swoiemu nie każe ustąpić z Monarchii. Sam dziś z Schoenbrunn miał wyiechać do Munich, gdzie krótko bawiąc, poiedzie przez Stuttgard do Paryża na d. kilka.

WIEDEN 20 grudnia. Napoleon w Schoenbrunn dotąd mieszka. Tu z rozkazu iego Minister woienny Berthier pisał zalecenie do GG. Francuzkich w Niemczech kommenderuiących, ażeby Elektorom: Bawarskiemu, Badeńskiemu, i Wurtembergskiemu zbroyną pomoc dawali, gdy tego potrzebować będą, w obięciu dzierżaw Maltańskich, Krzyżackich, i niepodległey Szlachty, wśród państwa swego położonych; gdyż Francya wszystkim 3 XX. zaręczyła władzę zupełną, ażeby na wzór innych Monarchów zupełnie w domu udzielnemi byli. Zabroniony iest Austryakom werbunek w całey Rzeszy. Jeśli z XX. który, lub miasto wolne na to pozwalać będzie, z takiemi Francya obeydzie się po nieprzyiacielsku. Naostatek przypomina Berthier GG. kommenderuiącym w prowincyach Austryackich, orężem Francuzkim zaiętych, ażeby opłatę kontrybucyi przyśpieszali.

Dziś Napoleon pisać kazał do stanów Węgierskich, pytaiąc się: czyli chcą Wiedeń opatrywać żywnością, albo też stolicę Austryackiey Monarchii mieć za miasto nieprzyiazne? W ostatnim przypadku, rządca Francuzów, który dotąd nie obchodził się z Wiedniem według praw zwycięzcom właściwych, utrzymuiąc wszystko w dawnym stanie, zniewolony będzie przedsięwziąć inne środki, które podobno zasadom Austryackiego rządu przeciwne będą. Czekamy, iaka będzie odpowiedź Węgrzynów, z któremi dziś znayduie się Arcy X. Karol, uprowadziwszy ze Włoch i Tirolu 90 t. żołnierza narodowego w całości prawie. Pokoiu wyglądamy z Morawii; ten ulgę przyniesie cierpieniu naszemu. Kupcy i bankierowie tuteysi kontrybucyą na nich narzuconą wypłacić iuż musieli.

Napoleon wkrótce wyieżdża do Munich. Zgadnąć trudno, kiedy woysku swoiemu rozkaże z kraiów Austryackich do Włoch i Francyi powracać. Zawczora pisał do wszystkich GG. Traktuiemy o pokoy, powiada; mamy zawieszenie broni; z którego korzystaiąc armia we wszystko oporządzić się powinna. Po tey przemowie zstępuiąc do szczegółów, przypomina Wodzom odzienie żołnierskie, naprawę broni ręczney, karmienie koni, zakupienie onych w znaczney liczbie, wozy, działa, słowem cokolwiek służyć może do zagaienia nowey kampanii, ażeby woysko w gotowości czekało hasła ruszyć w pole, gdy każe potrzeba, czyliteż powracać do progów oyczystych w porządku zupełnym.

Graf Haugwitz przed wyiazdem swoim do Berlina, częste i długie rozmowy miewał z Marsz. W. Duroc. Temu Ministrowi Francuzi w pismach swoich daią pochwały znamienite. Franciszek 2. ciągle w Holitsch bawi; słychać iż Arcy X. Karol rozłożywszy woyska utrudzone w kraiu Węgierskim, pośpieszył do dworu.

RZESZA NIEMIECKA.

Munich. Marmont powraca do Stiryi, z którey Austryackie woysko wyciąga do Węgier. Ney krótko zabawiwszy w Saltzburgu, pośpiesza do Palatinatu wyższego, dla złączenia się z dywizyami Bernadotte, Baraguay, Klein, i wkroczenia ztamtąd do Cyrkułu Frankońskiego.

Z Wurtzburga wiadomość odbieramy, że woyska Saskiego Elektora, gdy już były na granicach prowincyi Bareuth, nagle odebrały rozkaz ustąpić ku Dreznowi. O Pruskich woysk obrótach nic niema pewnego. Wiele półków przyszło do dzierżaw Fryderyka 3 w Frankonii; już niektóre miały ciągnąć przez Bamberg i Wurtzburg do Anspach; już nawet rząd Bawarski był o tém ostrzeżony; gdy znowu zatrzymały się wszystkie na dawném stanowisku. Tu ieszcze przydać trzeba, że Elektor Maxymilian wyjowszy dywizyą G. Siebeln, która Tirol osiadła, wszystkim innym kazał dążyć śpiesznie do Frankońskich dzierżaw domu swoiego; w tych d. póydą przez Ingolstad 4 kolumny, blizko 10 t. Bawarczyków liczące. Twierdze w Wurtzburgu, Bamberg, Rotenburg pilnie naprawić kazano, żywnością, ammunicyą, załogą opatruiąc do przygody

Wiadomo, że Bernadotte, Ney po nim, krajowi Saltzburgskiemu narzucili kontrybucyą 6 mill. fr. Zwołane Stany po długiey radzie, przez Ministra Elektorskiego Manfredini, przełożyły Napoleonowi; że ta prowincya, licząc dzierżawy w Passau i Aichstadt, nie ma dusz nad 300 t. że woynami przeszłemi została wyniszczoną; że podczas ter. kampanii wiele cierpi od woysk ciągnących; że ma kilka mill. długu dawnego; że Arcy X. Ferdynand Elektor musi ieszcze opłacać znaczną pensyą żyiącemu dotąd Arcy B. że na utrzymanie własne z familią i dworem wsparcia potrzebuie od Cesarza. Dla tych względów proszą Stany, ażeby kontrybucya zmnieyszoną była. Bawiąc w Ludwigsburgu Napoleon chęć oświadczył przyięcia orderu Elektora Wurtembergskiego; przyioł d. 9 w Brunn przysłany sobie przez Ministra Stanu Normann.

MUNICH 22. grudnia. GL. Wrede przysłał raport o bitwie stoczoney z Austryakami w Czechach. Bernadotte, powiada, d. 29. listopada ruszył do Brunn z Jglau, prowadząc dywizye Kellermann, Drouet, Rivaud. Bawarczykowie w liczbie 4. t. z 6 arm. zostali, maiąc przeszkadzać złączeniu się woysk Austryackich z posiłkowemi. Arcy X. Ferdynand uwiadomiony o naszey słabości, ruszył z 17. batalionami, 40. arm. 2. t. iazdy. Ustąpił Wrede z Deutschbrod ku Jglau, zbliżaiąc się do GG. Kaig i Mezzanelli ciągnących od Dunaiu. D. 2. grudnia pod Stecken 4. bataliony Austryackie uderzyły na 1. batalion Bawarski. Podpółkownik Dietfurt cofnoł się na chwilę, powrócił, nieprzyiaciela rozproszył. Wrede widząc dalekie posiłki, zwłaszcza że Mezzanelli rozkaz odebrał od Marsz. Bernadotte iść do Znaym; ażeby nie był opasany, postanowił uderzyć w środek woysk Arcy X. po którego złamaniu skrzydła musiałyby wstecz odeyść. Powiodło się przedsięwzięcie. D. 3. o południu attakowali Bawarczykowie. Chociaż nieprzyiaciel 3. kroć licznieyszy odpor dawał, iednak uszedł z boiowiska; cofnęły się, iak wódz przewidział, otaczaiące nas skrzydła iego.

D. 4. Wrede otrzymał posiłek; i liczył 6. t. żołnierza. Arcy X. zmocniony 6. batalionami strzelców Czeskich attakował sam we środku, G. Collowrath na prawém, Hohenzollern na lewém skrzydle. Po 3. godz. bitwie woyska Elektorskie ustąpiły z pola wolnym krokiem, ścigali naypilniey Anstryacy; ogień ręczny w piechocie trwał do nocy. Jazda nieprzyiacielska z większą ieszcze natarczywością goniła; odparta z wielką klęską; gdy już wszedł księżyc, raz ieszcze natarła. Tu rzeź, była nayokropnieysza, naostatek przemogli Bawarczykowie; iazda nasza przeciwną rozgramia, na piechotę wpada i rozprasza. Ruszamy w dalszą drogę; Austryacy nawet zdaleka nie ścigali. Tu Wrede żołnierzom Bawarskim, Szwabskim, i Frankońskim daie zaletę, iż za Elektorskie prawa i honor oyczyzny mężnie walczyli. Klęski swoiey nie wyliczył; wspomina o 12, Officyerach ranionych, którzy na boiowisku zostali, i przydaie nakoniec, że chorągwi żadney aniteż działa nie stracił. Bernadotte o wszystkiém uwiadomiony pisał do Arcy X. prosząc o uwolnienie poymanych Bawarczyków w 24. godz. gdyż to się stało podczas zawieszenia broni, o którém wiedząc Francuzi, zprzymierzeńcom swoim z odsieczą iść nie chcieli. Odpowiedź niewiadoma.

Z pocztowego u nas domu Cesarskie orły zdiąć kazano, wywiesić herb Bawarski. Napoleon wkrótce tu spodziewany; gotuiemy wiazd tryumfalny dla niego. Słychać, iż Elektor otrzyma Auszpurg, Aichstadt, Voralberg ett. względem ustąpienia iemu przez Austryą Tirolu północn. traktuią Francuzi.

AUSZPURG 23. grudnia. Zawczora uyrzeliśmy, iaki los ma spotkać w przyszłości miasto nasze. 300. Bawarskich żołnierzy wkroczyło na załogę oświadczaiąc, że imieniem Elektora obeymuią Auszpurg. Podobnym sposobem osadzaią Bawarczykowie Burgau, Gunzburg, wiele innych mieysc w Szwabii; słychać, że Ulm do Elektora Wurtembergskiego należeć będzie. Aichstadt opanował Maxymilian. To widząc nasz Magistrat, wysłał natychmiast deputacyą do Munich, która prosić powinna, żeby z Auszpurgem Pan nowy podpisał umowę, iak w podobném zdarzeniu Lipsk uczynił z Elektorami Saskiemi. Cała dziś Szwabia i Frankonia brzmi powszechném odgłosem o następuiących odmianach; miasta i prowincye czekaią w niepewności, co im los zdarzy. Elektor Arcy Kanclerz zaproszony iest do Munich na przyiazd Napoleona. Jak mówią, ustąpić ma Ratisbonę Bawarczykom, biorąc w zamianę Frankfort nad Menem. Z Stuttgardu pisano, że dom Wurtembergski wkrótce dostoyność Królewską otrzyma; Elektor wezmie tytuł Króla Szwabskiego. Koronacya odprawić się ma w m. Styczniu. Jakie prowincye nowe przyłączy do dawnieyszych dzierżaw, z pewnością nie wiemy: Opanowanie własności Maltańskiey, Krzyżackiey, udzielney Szlachty, nie tayne nikomu, iakoteż zdięcie na pocztach Cesarskich herbów, iak się w Munich stało. Elektor Badeński za przykładem idzie Elektorów Wurtembergskiego i Bawarskiego.

FRANKFORT 23 grudnia. Sztab armii Marsz. Augereau do nas przybył. Regimenta z Ulm na Heidelberg pośpieszaią do Moguncyi; żołnierzy ogółem być ma 20 t. Nie wątpią bynaymniey Francuzi, że im do Hanoweru iść wkrótce rozkażą. Elektor Bawarski niedawno z Dusseldorf do Moguncyi przewieść zalecił galleryą obrazów, gdy groziło niebezpieczeństwo nowey woyny nad Renem. Teraz gdy zmieniły się okoliczności, wszystko do Dusseldorf odprowadzono. Augereau codzień maszeruie od 8 do 10 godzin. W Hanau uczyniono wszelką gotowość do obrony; woyska Hesse Casselskie stanęły pod bronią; wały armatą opatrzone.

BERLIN 28 grudnia. Minister stanu Haugwitz d. 25 z Wiednia tu powrócił. O skutku negocyacyi iemu powierzoney nic nie wiemy; czas obiaśni naylepiey wszystko. To tylko pewna, że mile był przyięty od Napoleona, który głośne ukontentowanie oświadczył z poselstwa i osoby. O poruszeniu woysk nic nowego donieść nie możemy. Słychać, że Saskie rozkaz odebrały cofnąć się do Drezna od granic Frankońskich; a Pruskie śpiesznym krokiem ciągnące do prowincyi południowych tego Cyrkułu, zastanowiły się niespodzianie. Elektor Hesse Casselski po walney radzie u Króla wyiechał do kraiu swego; X. Brunświcki do armii. W Hof blizko Bareuth mieliśmy znaczne magazyny; nadspodzianie wszystko przewieść kazano do Schleitz, Plauen, Żwickau, Gera; do czego użyto 2500 obywatelskich koni; to samo dziś czynią z magazynami będącemi w Culmbach i Bareuth.

HANNOWER 29 grudnia. W Nienburg kwaterze główney naywyższego wodza armii Rossyiskiey GL. Tołstoy, odprawiono zawczora walną radę woienną, na którey między innemi znaydował się Lord Catchart; i natychmiast wyiechał do Minden. Słychać, że za d. kilka woyska Szwedzkie ruszą do Hameln. Sam Gustaw Adolf wkrótce u nas iest spodziewany.

HISZPANIA.

CADIX 15 listopada. Port nasz zamknięty iest przez Anglików, tak dalece, iż okręt oboiętny nawet do niego zawinąć uie może. Handel w tych stronach upadł zupełnie, pieniędzy gotowych niedostatek wielki; papiery upadaią niezmiernie. W porcie mamy 5 okrętów lin. Hiszpańskich, 5 Francuzkich, które z bitwy uszły, potrzebuią wszystkie wielkiey naprawy; dzieło trudne, gdyż arsenały dawno wypróżnione, nie napełniły się ieszcze morską ammunicyą.

BATAWSKA. RP.

HAGA 24 grudnia. Cieszy się Batawski narod, widząc podobieństwo blizkiego pokoiu między Austryą i Francyą; lecz z drugiey strony powszechnego uciszenia narodów Europeyskich spodziewać się nie możemy; widząc iak ogromne przygotowania do nowey kampanii Westfalskiey i Hannowerskiey czynić kazał Napoleon. Oprócz woysk Francuzkich już przysłanych, ieszcze do nas ciągnie korpus wybranych grenadyerów z Brestu; a Marsz. Augereau zstępuiący do Renu niższego, ma wspierać usiłowania prawego skrzydła armii Connetabla pod Iuliers rozłożonego.